

VÝKON KOMPETENCIÍ OBCÍ NA ÚSEKU STAVEBNÉHO PORIADKU V SR A ČR PO REFORME VEREJNEJ SPRÁVY

THE PERFORMANCE OF MUNICIPAL COMPETENCES IN THE BUILDING ORDER SECTOR IN THE SLOVAK REPUBLIC AND IN THE CZECH REPUBLIC AFTER THE REFORM OF PUBLIC ADMINISTRATION

prof. JUDr. Eleonóra Marišová, PhD

Ing. Ivana Lichnerová.

Katedra práva, Fakulta európskych štúdií a regionálneho rozvoja

Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre 949 76 Nitra

eleonora.marisova@uniag.sk, xlichnerovai@is.uniag.sk

Mgr. Ing. Tomáš Malatínek, PhD.

Katedra regionálnych vied a manažmentu, Ekonomická fakulta

Technická univerzita v Košiciach

tomas.malatinec@tuke.sk

doc. Ing. Peter Fandel, Csc.

Katedra štatistiky a operačného výskumu, Fakulta ekonomiky a manažmentu

Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre, 949 76 Nitra

peter.fandel@uniag.sk

Klíčová slova:

přenesená kompetence, výstavba sektoru objednávky, finanční potíže, osobní management

Key words:

Transferred competence, building order sector, financial issues, personnel management

Anotace:

Cílem článku bylo prozkoumat přenos stavebních kompetencí státní správy do samosprávy ve Slovenské (SR) a České republice (ČR) a jejich financování z veřejně dosažitelných dat v obou zemích. Po jejich rozpadu v roce 1993 následovala reforma veřejné správy v obou zemích. V SR podle zákona č. 416/2001 sb. musí všechny obce splnit všechny povinnosti. Díky tomuto náročnému problému musí všechny individuální obce spolupracovat mezi sebou na základě smlouvy z §20 zákona č. 369/1990 sb. a vytvořit tzv. spojené stavební úřady (189) a ostatní plní stavební povinnosti samostatně. V ČR jsou stavební úřady zaveden v obcích II. a III. kategorie - obce s přenesenými obecními pravomocmi a obce s rozšířenými pravomocemi podle zákona č. 314/2002 sb. Od osobního managementu obecních úřadů je očekáváno, že budou vykonávat své pracovní povinnosti na vysoké úrovni, vzhledem k jejich vyššímu vzdělání stanoveného zákonem. Obce v obou zemích jsou podporovány státními dotacemi za plnění stavebních povinností na základě jiného plánu. Porovnáváním množství státních dotací vydaných na výstavbu na příkladu z obou zemí - Nitranský a Pardubický kraj, byly nalezeny významné rozdíly. Došli jsme k závěru že v SR jsou stavební způsobilosti poddimenzovány. Reforma samosprávy by měla pokračovat.

Abstract:

The aim of the paper was to investigate the transfer of building competences from state authorities to self-government in the Slovak Republic (SR) and the Czech Republic (CZ) and their financing from publicly available data in both states. Reform of public administration in both states after their dissolution in 1993, continued. In SR, by Act No. 416/2001 Coll., all municipalities have to perform all competencies. Due to this difficult issue, the individual municipalities cooperate with each other on the basis of contract, provided in § 20 of the Act No. 369/1990 Coll. and create so called joint building offices (189) and the rest ones perform the building competences individually (278). In CZ, building offices (697) are established at municipalities of II. and III. categories - municipalities with delegated municipal authority and municipalities with extended competence, according to the Act No. 314/2002 Coll. Personnel management of municipal offices are expected to perform their work on a high level based on their higher education, stipulated by law. Municipalities in both states, are supported by state subsidies for performing the building competencies based on different scheme. By comparing the amount of state subsidies provided for the building order in two samples of both states - Nitra and Pardubice regions, significant differences were found. We came to the conclusion of the financial under-dimensioning of building competence in SR. The reform of self-government should continue.

Úvod

Základy samosprávy v nových spoločenských a politických podmienkach Slovenskej republiky (SR) a Českej republiky (ČR) ako bývalých súčastí federatívneho štátu Česká a slovenská federatívna republika (ČSFR), boli položené prijatím zákona SNR č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení a v Českej republike zákonom Parlamentu ČR č.128/2000 Sb. o obcích.

Obecné úrady začali presadzovať požiadavky, aby ako orgány, ktoré sú najbližšie k občanovi, mohli zabezpečovať ich ďalšie potreby. To viedlo k nárastu tlaku obcí na vybudovanie si takého postavenia v spoločnosti, aké zaručovala Európska charta miestnej samosprávy. Poznatky z uplatňovania princípov a zásad celoeurópskeho dokumentu, ku ktorému sa ČSFR medzičasom prihlásila, podmienili už roku 1992 vykonanie prvých krokov v decentralizácii pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a kraje.

V roku 1993 došlo k rozdeleniu ČSFR na dva samostatné subjekty, pričom nástupníckymi štátmi sa stali Česká republika a Slovenská republika, a to v zmysle Čl. 1 ods. 1 a 2 Ústavného zákona č. 542/1992 Zb. o zániku Českej a Slovenskej Federatívnej republiky.

Výkon kompetencií verejnej správy na Slovensku na úrovni obcí je daný štruktúrou miestnej samosprávy, ktorá je veľmi rozdrobená, s veľkým počtom malých obcí. Celkový počet obcí v SR je 2 927 (Bačík, 2019). Avšak každá jedna obec, malá či veľká, má rovnaké originálne ako i prenesené kompetencie a to v zmysle zákona č. 416/2001 Z. z. o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a vyššie územné celky v znení neskorších predpisov. Výška verejných zdrojov, ktoré sú alokované na výkon uvedených kompetencií, je však pre obce nedostatočná. Z objektívnych dôvodov nie je možné, aby malé obce dokázali zabezpečiť rovnaké služby na takej úrovni ako obce veľké.

Tu vzniká problém územnej samosprávy na Slovensku v neschopnosti niektorých malých obcí vykonávať kompetencie, ktoré im boli zverené (Hvišč, 2017) z čoho vyplýva, ako tvrdia Fandel – Marišová a kol. (2018), že obce začali hľadať iné spôsoby ako zabezpečiť tieto kompetencie napríklad prostredníctvom dobrovoľného združovania.

Právnou normou, ktorá upravuje presun právomocí štátnej správy na samosprávu v podmienkach SR, je zákon NR SR č. 416/2001 Z. z. o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a vyššie územné celky, v platnom znení. Prijatím tohto zákona prešli niektoré kompetencie štátnej správy (krajské a okresné úrady) na samosprávu (obce a samosprávne kraje) postupne od 1.1.2002 až do 1.1.2004.

Podobne, v Českej republike došlo k presunu právomocí štátnej správy na samosprávu tak, že kompetencie okresných úradov boli prenesené na územné samosprávne celky zákonom č. 313/2002 Sb. a súčasne došlo k rozdeleniu právomocí obcí zákonom č. 314/2002 Sb. o ustanovení obcí s povereným obecním úradom a stanovení obcí s rozšírenou pôsobnosťou, v platnom znení.

Cieľom týchto zmien vo verejnej správe bolo vytvorenie podmienok na miestnej úrovni pre presun maximálne možného rozsahu kompetencií na obce a samosprávne kraje a tým zabezpečenie ich efektívneho výkonu. V nadväznosti na presun kompetencií na územnú samosprávu sa vláda v obchod štátoch zaviazala rieši finančnú samostatnosť s cieľom jej posilnenia a stanovenia stabilných finančných zdrojov a tokov tak, aby bol obmedzený zásah štátu dotačným systémom do finančnej samostatnosti obcí.

Metodika

Cieľom článku je skúmanie zmien prebiehajúcich vo verejnej správe v nadväznosti na proces decentralizácie verejnej správy, konkrétne na prenesené kompetencie zo štátu na mestá/obce – na úseku stavebného poriadku na Slovensku a v Českej republike. Logickou analýzou legislatívy verejnej správy oboch štátov poukazujeme na prenos kompetencií zo štátnej správy na samosprávu v oblasti stavebného poriadku a na odlišnosti národných legislatív pri zriaďovaní stavebných úradov. Opierame sa najmä o názory domácich a zahraničných autorov ako: Klimovský, Báčik, Hvišč, Šafránková.

Obce v SR majú originálne kompetencie, v zmysle zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov a kompetencie prenesené, podľa zákona č. 416/2001 Z. z. o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a vyššie územné celky v znení neskorších predpisov. Kompetencie na úseku stavebného poriadku patria medzi prenesené kompetencie zo štátu na obce. Rovnako ako na Slovensku, tak aj v Českej republike bola kompetencia na úrovni stavebného poriadku prenesená na obce zákonom č. 183/2006 Sb. o územnom plánovaní a stavebnom rádu (stavební zákon). Všetky obce na Slovensku, bez rozdielu na ich veľkosť, vykonávajú stavebné kompetencie prostredníctvom spoločných a samostatných stavebných úradov. V Českej republike došlo k rozdeleniu právomocí obcí zákonom č. 314/2002 Sb. o stanovení obcí s povereným obecním úradom a stanovení obcí s rozšírenou pôsobnosťou na tri kategórie obcí. Stavebné kompetencie vykonávajú obce II.kategórie (s povereným obecným úradom) a obce III. kategórie (s rozšírenou pôsobnosťou). V článku analyzujeme aj počty stavebných úradov v Nitrianskom (NR) a Pardubickom kraji (PR)s rozdelením na samostatné a spoločné stavebné úrady (NR) a s rozdelením na obecné úrady s rozšírenou pôsobnosťou a poverené obecné úrady (PR). Dotácie štátu (SR a ČR) na jednotlivý stavebný úrad v príslušnom štáte boli vypočítané po rozdelení obcí oboch krajov do intervalov podľa ich veľkosti (počtu obyvateľov pod 2000, od 2001 do 10000, od 10001 do 20 000 a nad 20 001). Následne, po tejto analýze, boli zistené výrazné rozdiely medzi dotáciami SR a ČR na kompetencie stavebných úradov v Nitrianskom a Pardubickom kraji.

Diskusia (Výsledky)

V Českej i Slovenskej republike prišlo po roku 2002 k budovaniu samosprávneho systému, V SR však kategorizácia obcí nenastala tak, ako v ČR a teda samospráva na lokálnej úrovni bola a je budovaná v oboch sukcesorských štátoch odlišne.

V roku 1992 vzniklo na území Českej republiky 1 340 nových obcí, v ktorých žilo aj menej ako 200 obyvateľov. Tento nárast nemal však žiaden vplyv na počty komunálnych politikov. (Klimovský, 2010)

Zmena v krajine nastala tzv. kompetenčnou kategorizáciou obcí, ktorá bola do zákona č. 128/2000 Sb. o obcích v znení neskorších predpisov zapracovaná zákonom č. 313/2002 Sb. v platnom znení. Kompetencie okresných úradov boli prenesené na samosprávu.

V ČR došlo k rozdeleniu právomocí obcí zákonom č. 314/2002 Sb. o ustanovení obcí s povereným obecním úradom a stanovení obcí s rozšírenou pôsobnosťou, v platnom znení, ktorých územné obvody konkretizuje Vyhláška Ministerstva vnútra č. 388/2002 Sb. o stanovení správnych obvodů obcí s povereným obecním úradom a správnych obvodů obcí s rozšírenou pôsobnosťou, v platnom znení. Týmto sa v Českej republike vytvorili tri kategórie obcí s rôznymi kompetenciami, v závislosti od ich hierarchického postavenia v systéme osídlenia, na ktoré boli prenášané rozsiahle kompetencie zo zrušených okresných úradov k 1. 1. 2003.

Obcou I. kategórie je každá samostatná obec, ktorej originálne kompetencie plynú z Hlavy II. zákona č. 128/2000 Sb. o obcích. Obcí II. kategórie (s povereným obecním úradom), ktoré sú poverené výkonom štátnej správy zabezpečovať kompetencie ako u nás (v SR): matriku, stavebný úrad či zaškoľovanie volieb, ochrany prírody, poľnohospodárskeho pôdneho fondu a pod. Najviac kompetencií zo zanikajúcich okresných úradov prešlo na obce III. kategórie (s rozšírenou pôsobnosťou), ktoré majú najviac právomocí a kompetencií, (Černěnko, 2017) vrátane stavebného poriadku (§13 ods. 1c) zákona č. 183/2006 Sb. – stavební zákon v platnom znení.

Medzi jednotlivými kategóriami obcí môže nastať situácia, že obce I. úrovne môžu spadať do správneho obvodu obce II. úrovne, ktorá ale je súčasťou obcí III. úrovne. (Sedláček, 2015)

Medzi obcami však neexistuje princíp nadriadenosti alebo podriadenosti.

Prehľad kategorizácie obcí v Českej republike vid'. **tabuľka 1**

Tabuľka 1: Počty obcí spadajúcich do jednotlivých kategórií obcí v Českej republike podľa krajov

Počet obcí v ČR (obce so základnou pôsobnosťou I. kategória): 6 257					
Počet obcí s povereným obecním úradom (obce II. kategórie): 388					
Počet obcí s rozšírenou pôsobnosťou (obce III. kategórie): 205					
Kraj	Počet obcí celkom	Počet obcí spadajúcich do kategórie ¹	Kraj	Počet obcí celkom	Počet obcí spadajúcich do kategórie
Hlavní mesto Praha	1	kategória II: 1	Královéhradecký kraj	448	kategória II: 15
		kategória III: 1			kategória III: 35
Stredočeský kraj	1 145	kategória II: 26	Pardubický kraj	451	kategória II: 15
		kategória III: 54			kategória III: 26
Jihočeský kraj	623	kategória II: 17	Kraj Vysočina	704	kategória II: 15
		kategória III: 37			kategória III: 26
Plzeňský kraj	501	kategória II: 15	Jihomoravský kraj	673	kategória II: 21
		kategória III: 35			kategória III: 34
	132	kategória II: 7	Olomoucký kraj	399	kategória II: 13

¹ 388 obcí II kategórie a 205 obcí III kategórie sú zastrešujúcimi obcami pre ďalšie obce, ktoré sú k zastrešujúcim obciam pridružené z celkového počtu obcí Českej republiky

Karlovarský kraj		kategória III: 14			kategória III: 20
Ústecký kraj	354	kategória II: 16	Zlínsky kraj	307	kategória II: 13
		kategória III: 30			kategória III: 25
Liberecký kraj	215	kategória II: 10	Moravskoslezsky kraj	300	kategória II: 22
		kategória III: 21			kategória III: 30
Počet obcí so stavebným úradom: 697					

Zdroj: 1 VI. Spracovanie podľa údajov Města a obce online – MOOL – Veřejná správa online, Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, Statní sprava CZ, Statistický úřad CZ, 2019

Pokiaľ ide o finančné zabezpečenie prenesených kompetencií zo štátu na územnú samosprávu podobne ako na Slovensku (§5 ods. 4 zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov), tak aj v Českej republike (§62 zákona č. 128/2000 Sb. o obcích v znení neskorších predpisov) mestá/obce zo štátneho rozpočtu získajú finančnú čiastku na ich zabezpečenie.

Obce v SR majú originálne kompetencie, ktoré plynú zo zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov a kompetencie prenesené, o ktorých pojednáva špecifický zákon č. 416/2001 Z. z. o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a vyššie územné celky v znení neskorších predpisov. Konkrétna pôsobnosť na obce je uvedená v §2 a) – l) uvedeného zákona. Treba však podotknúť, že bez ohľadu na veľkosť obcí na Slovensku napr. vidiecka obec Príkra okres Svidník, ktorá mala k 31.12.2017 počet obyvateľov 8 (Báčik, 2019) ale aj najväčšia vidiecka obec v SR - Smižany okres Spišská Nová Ves, ktorá mala k totožnému dátumu 8 698 obyvateľov (Báčik, 2019) má rovnaké množstvo originálnych a prenesených kompetencií.

Klimovský (2014)⁵ vidí riešenie problému územnej samosprávy na Slovensku podobne ako v susednom Česku kategorizáciou obcí, ale aj ich zlučovaním či medziobecnou spolupracou, alebo ako uvádzajú Fandel – Marišová et al. (2018) vytváraním spoločných obecných úradov, ktorých je na Slovensku už 221 (MVS SR, 2018). Na základe dobrovoľníctva sa majú obce možnosť združovať a teda zabezpečovať určité kompetencie spoločne, čo upravuje aj §20 zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení.

V zmysle cit. ustanovenia §20 zákona, obce môžu spolupracovať na základe zmluvy uzavretej na účel uskutočnenia konkrétnej úlohy alebo činnosti, na základe zmluvy o zriadení združenia obcí, zriadením alebo založením právnickej osoby podľa osobitného zákona.

Takáto spolupráca v rámci Slovenskej republiky funguje aj na úrovni stavebného poriadku, ktorý patrí medzi jednu s prenesených kompetencií. Obce sa na základe zmluvy stávajú súčasťou spoločných stavebných úradov a využívajú teda možnosť efektívnejšieho, hospodárne a účelnejšieho využívania finančných prostriedkov, ktoré majú k dispozícii. Medziobecná spolupráca vytvára predpoklady na zvládnutie značného rozsahu kompetencií, ktoré v rámci reformy verejnej správy boli zverené obciam. Samozrejme stále existujú aj stavebné úrady, ktoré sa nezlučili a vykonávajú si kompetenciu na úrovni stavebného poriadku samostatne. Prehľad situácie v Slovenskej republike z pohľadu zlučovania obcí v zmysle §20 zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov vid' **tabuľka 2**.

Tabuľka 1: Prehľad zlučovania stavebných úradov na území Slovenskej republiky

Kraj	Počet obcí	Počet SOÚ ²	Počet SSÚ ³	Počet NÚ ⁴
Bratislavský	89	14	9	41
Trnavský	251	22	21	38
Trenčiansky	276	24	20	37
Nitriansky	354	29	26	11
Žilinský	315	35	29	32
Bánskobystrický	516	36	33	26
Prešovský	665	31	24	45
Košický	461	30	27	48
SR spolu	2 927	221	189	278

Zdroj: 2 VI. Spracovanie podľa údajov MVSR, 2018 a vlastných zistení

Za jednotlivé obce, ktoré spadajú pod konkrétne spoločné stavebné úrady resp. stavebné úrady vykonávajúce si kompetenciu na úrovni stavebného poriadku samostatne, získavajú zastrešujúce úradovne zo štátu finančnú podporu (dotáciu) na financovanie výkonu prenesených kompetencií. Výška tejto dotácie na Slovensku je určená Výnosom Ministerstva dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky z 21. decembra 2010 č. 20786/2010-SRVS/z.54145-M vo výške „1,11 eura“ na obyvateľa. (1,11EUR = 28,55 CZK)

V Českej republike do roku 2002 Ministerstvo financií alokovalo príspevok pre obce zo základnou pôsobnosťou, pôsobnosťou matričného úradu, stavebného úradu a povereného úradu na základe sadzby stanovenej ministerstvom na 100 obyvateľov správneho obvodu. Od roku 2003 až do roku 2005 úlohou Ministerstva vnútra bolo stanoviť presný počet funkčných miest potrebných na zabezpečenie služieb pre občanov z dôvodu prechodu kompetencií. Uvedený počet bol kľúčový k stanoveniu výšky príspevku zo strany štátu pre obce s rozšírenou pôsobnosťou. Sadzba na funkčné miesto bola každoročne stanovená Ministerstvom financií napr. v roku 2005 bola 368 tis. Kč/funkčné miesto. V roku 2006 Ministerstvo vnútra vypracovalo metodiku k presnému výpočtu príspevku na prenesené kompetencie v ČR, na základe kritérií: veľkosť správneho obvodu a pomer veľkosti centra k správne obvodu. (MVČR, 2019) Táto metodika je každoročne prílohou č. 8 Zákona o štátnom rozpočte České republiky (napr. pre rok 2019 – zákon č. 336/2018 Sb.).

Rovnako ako na Slovensku, tak aj v Českej republike bola kompetencia na úrovni stavebného poriadku prenesená na obce resp. kraje (podľa pôsobností), čo uvádza §5 ods. 2 zákona č. 183/2006 Sb. o územní plánoch a stavební zákon. Prenesené pôsobnosti z pohľadu stavebného poriadku na obce konkrétne uvádza §6 a na kraje §7 uvedeného zákona v platnom znení.

Táto kompetencia však musí byť zabezpečovaná tak ako na Slovensku tak aj v Českej republike kvalifikovanými zamestnancami, pričom v §13a zákona č. 183/2006 Sb. v platnom znení, sa uvádza, že fyzická osoba zabezpečujúca túto kompetenciu v ČR musí mať buď: vysokoškolské vzdelanie v magisterskom alebo bakalárskom stupni štúdia stavebného, architektonického alebo právneho smeru alebo vyššie odborné vzdelanie v odbore stavebníctva a súčasne 2 ročnú prax v odbore resp. stredoškolské vzdelanie s maturitou v odbore stavebníctva a súčasne 3 ročnú prax v odbore. Český právny systém pripúšťa ešte variantu, že túto kompetenciu môže zastávať aj osoba, ktorá dočasne (ale iba po dobu max. 18 mesiacov) nespĺňa tieto kvalifikačné požiadavky, avšak pracuje pod odborným vedením kvalifikovaného zamestnanca a pracuje na získaní potrebnej kvalifikácie. O potrebe kvalifikácií pri výkone svojej práce, nie len v oblasti

² Počet spoločných obecných úradov

³ Počet spoločných stavebných úradov

⁴ Počet obecných úradov vykonávajúcich si kompetenciu na úrovni stavebného poriadku samostatne

stavebného poriadku, ale aj v celom verejnom sektore upozorňujú aj Šafránková a Šikýř (2019), ktorí sú súčasne názoru, že okrem kvalitného personálneho zabezpečenia výkonu verejných služieb je potrebné aby štát myslel aj na ich materiálne a finančné zabezpečenie. V rámci Slovenskej republiky za v zmysle §2a zákona č. 50/1976 Zb. – stavebného zákona v znení neskorších predpisov požaduje, aby zamestnanec stavebného úradu „mal vysokoškolské vzdelanie alebo bakalárske vzdelanie príslušného smeru a najmenej tri roky praxe v príslušnom odbore alebo má stredoškolské vzdelanie príslušného smeru ukončené maturitou a najmenej päť rokov praxe v príslušnom odbore“. Požiadavka na zamestnanca je tiež absolvovanie kvalifikačnej skúšky.

Kolektív autorov v Nitrianskom kraji realizoval kvalitatívny výskum v rámci spoločných stavebných úradov (26) a úradov, ktoré si vykonávajú kompetenciu na úrovni stavebného poriadku samostatne (11). Prostredníctvom výskumu v nadväznosti na potrebu kvalifikovaného vzdelania zamestnancov stavebných úradov bola táto potreba identifikovateľná. Predstavitelia obcí vo veľkej miere potvrdili potrebu minimálne právnického vzdelania zamestnanca stavebného úradu z dôvodu neustálych legislatívnych zmien a požiadaviek zo strany štátu. Zvyšovaním počtov úkonov v rámci potrebnej agendy stavebných úradov dokonca mnoho z nich muselo prijať nových zamestnancov.

Nasledujúca **tabuľka 3** v prvom stĺpci obsahuje názvy spoločných stavebných úradov a stavebných úradov vykonávajúcich kompetenciu na úrovni stavebného poriadku samostatne v rámci NR kraja evidovaných v zozname Ministerstva vnútra SR k 31. 12. 2016. V druhom stĺpci sú na základe údajov Štatistického úradu SR uvedené počty obyvateľov spadajúcich pod jednotlivé SSÚ a NÚ v NR kraji k 31.12.2015, ktoré slúžia k vyjadreniu dotácie na prenesený výkon štátnej správy pre jednotlivé stavebné úrady na rok 2016. Tretí stĺpec zobrazuje konkrétnu výšku štátnej dotácie na rok 2016, určenú jednotlivým stavebným úradom v NR kraji, vyjadrenú na základe počtu obyvateľstva v jednotlivých obciach spadajúcich pod stavebné úrady, prepočítanú štátom určenou sadzbou 1,11€/obyvateľa podľa Výnosu Ministerstva dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky z 21. decembra 2010 č. 20786/2010-SRVS/z.54145-M.

V **tabuľke 4** sú uvedené údaje za stavebné úrady v Pardubickom kraji. Prvý stĺpec obsahuje zoznam obcí so stavebnými úradmi v Pardubickom kraji uvedený podľa zdrojov Stavebního řádu v Pardubickom kraji. Následne podľa údajov Ministerstva vnútra České republiky sú v stĺpci 2 uvedené počty obyvateľov v obciach spadajúcich pod stavebné úrady v Pardubickom kraji a v stĺpci 3 výška štátnej dotácie/príspevku na pôsobnosť v oblasti stavebného poriadku pre jednotlivé úrady. Výška dotácie je prepočítaná na EURÁ kurzom NBS SR k 29.3.2019 (EUR 1 = 25,786 CZK).

**Tabuľka 2: Prehľad stavebných úradov
v Nitrianskom kraji**

Názov SSÚ/NÚ NR kraja	Počet obyvateľov spadajúcich pod SSÚ/NÚ	Štátna dotácia na SSÚ/NÚ (podľa počtu obyv. v EUR)
Klížska Nemá	502	557,22
Komoča	940	1 043,40
Veľké Kosihy	963	1 068,93
Tekovské Nemce	1 079	1 197,69
Hájske	1 309	1 452,99
Andovce	1 418	1 573,98
Prašice	2 350	2 608,50
Ivanka pri Nitre	2 492	2 766,12
Jasová	2 795	3 102,45
Strekov	2 990	3 318,90
Krušovce	3 089	3 428,79
Veľký Lapáš	3 658	4 060,38
Zemianska Olča	3 755	4 168,05
Močenok	4 289	4 760,79
Dvory nad Žitavou	5 131	5 695,41
Mojmírovce	5 857	6 501,27
Bátorove Kosihy	9 131	10 135,41
Kráľová nad Váhom	9 976	11 073,36
Zlaté Moravce	11 787	13 083,57
Solčany	13 054	14 489,94
Tešedíkovo	14 225	15 789,75
Štúrovo	14 930	16 572,30
Svodín	16 278	18 068,58
Kolárovo	18 005	19 985,55
Šahy	18 230	20 235,30
Žitavany	20 512	22 768,32
Šaľa	22 714	25 212,54
Hurbanovo	23 937	26 570,07
Želiezovce	24 975	27 722,25
Vráble	25 849	28 692,39

**Tabuľka 3: Prehľad stavebných úradov
v Pardubickom kraji**

Zoznam obcí so stavebným úradom Pardubického kraja	Počet obyv. spadajúcich pod SÚ	Štátna dotácia na stavebnú pôsobnosť v EUR
Tatenice	1 284	8 415,65
Výprachtice	1 674	10 950,05
Nasavrky	1 926	19 708,91
Sloupnice	2 126	13 878,52
Ronov nad Doubravou	2 470	16 101,61
Dolní Čermná	2 538	16 540,51
Dolní Dobrouč	2 588	16 863,13
Červená voda	3 068	19 955,68
Luže	3 079	20 026,45
Proseč u Skutče	3 379	21 955,21
Dašice	3 648	23 682,17
Seč	3 845	34 694,21
Bystré	3 906	25 336,44
Brandýs nad Orlicí	4 106	16 830,87
Městský úřad Slatiňany	4 191	27 161,53
Choltice	4 248	27 526,25
Březová nad Svitavou	5 612	37 277,67
Králiky	5 736	19 936,55
Chvaletice	5 948	38 364,57
Sezemice	6 233	40 174,55
Jevíčko	6 601	42 508,88
Skuteč	7 407	47 611,11
Jablonné nad Orlicí	7 680	49 336,15
Letohrad	8 251	52 939,26
Heřmanův Městec	10 045	64 218,66
Lázně Bohdaneč	11 579	73 074,42
Chrast	12 828	81 604,44
Žamberk	13 231	46 458,54
Choceň	13 831	78 272,05
Přelouč	14 409	49 561,89

Nitrianske Hrnčiarovce	34 481	38 273,91
Šurany	40 915	45 415,65
Komárno	46 668	51 801,48
Topoľčany	52 854	58 667,94
Nové Zámky	55 802	61 940,22
Levice	69 669	77 332,59
Nitra	95 619	106 137,09

Polička	15 688	54 184,75
Holice	17 473	61 340,34
Lanškroun	17 674	60 739,98
Vysoké Mýto	18 166	61 612,23
Česká Třebová	19 332	64 475,05
Moravská Třebová	19 911	68 502,91
Hlinsko	21 222	73 256,88
Ústí nad Orlicí	22 048	74 506,83
Litomyšl	24 307	83 922,40
Svitavy	25 543	85 607,62
Chrudim	31 663	104 448,69
Pardubice	105 829	319 208,21

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe údajov: MVSR, 2018; Štatistického úradu SR, 2019; Výnosu Ministerstva dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky z 21. decembra 2010 č. 20786/2010-SRVS/z.54145-M

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe údajov MVČR, 2016; Údajov Stavebního řádu Pardubický kraj, 2011, zoznam obcí je totožný s r. 2016 podľa MVČR, 2016

Na základe podkladových údajov tabuľky 3 a tabuľky 4, nižšie uvedená **tabuľka 5** (NR kraj) a **tabuľka 6** (Pardubický kraj), zobrazuje informácie o rozdelení stavebných úradov v uvedených krajoch do definovaných intervalov podľa počtu obyvateľov žijúcich v obciach spadajúcich pod jednotlivé stavebné úrady v NR a Pardubickom kraji. Stĺpec 2 v tabuľke 5 a 6 vyjadruje, koľko stavebných úradov má počet obyvateľov v intervale podľa prvého stĺpca. Stĺpec 3 vyjadruje, koľko obyvateľov žije v obciach patriacich pod stavebné úrady, ktorých počet je uvedený v stĺpci 2. Stĺpec 4 vyjadruje, aký objem štátnych dotácií na výkon kompetencie na úrovni stavebného poriadku plyní zo štátu do jednotlivých stavebných úradov (ktorých počet je uvedený v stĺpci 2) a ktorých počet obyvateľov spadá do intervalu stĺpca 1. Posledný stĺpec 5, taktiež v oboch tabuľkách (tabuľka 5 a tabuľka 6) vyjadruje, v priemere aká výška štátnej dotácie plyní na 1 stavebný úrad, spadajúci podľa počtu obyvateľov do veľkostnej kategórie podľa stĺpca 1, vyjadrený ako výška štátnej dotácie pre stavebný poriadok (stĺpec 4) k počtu stavebných úradov (v rámci NR a Pardubického kraja) za rok 2016.

Tabuľka 4: Rozdelenie stavebných úradov a Nitrianskeho kraja do intervalov podľa počtu obyvateľstva obcí

Veľkosť SSÚ/NÚ podľa populácie	Počet SSÚ/NÚ	Počet obyvateľov	Výška dotácie pre SSÚ/NÚ v EUR	Priemerná výška dotácie na 1 stavebný úrad v EUR
<2000	6	6 211	6 894,21	1 149,04
2001-10000	12	55 513	61 619,43	5 134,95
10001-20000	7	106 509	118 224,99	16 889,28
>20001	12	513 995	570 534,45	47 544,54

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe údajov tabuľky 3, 2019

Tabuľka 5: Rozdelenie stavebných úradov a Pardubického kraja do intervalov podľa počtu obyvateľstva obcí

Veľkosť stavebného úradu podľa populácie	Počet stavebných úradov	Počet obyvateľov	Výška dotácie na stavebný poriadok v EUR	Priemerná výška dotácie na 1 stavebný úrad v EUR
<2000	3	4 884	39 074,61	13 024,87
2001-10000	21	96 660	608 701,34	28 985,78
10001-20000	12	184 167	764 045,25	58 318,88
>20001	6	230 612	740 950,63	123 491,77

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe údajov tabuľky 4, 2019

Záver:

Kompetencie na úseku stavebného poriadku patria medzi prenesené kompetencie zo štátu na obce na Slovensku aj v Českej republike. Základný rozdiel v legislatívach oboch štátov spočíva v tom, že na Slovensku bola kompetencia na úseku stavebného poriadku prenesená zákonom č. 416/2001 Z. z. o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a vyššie územné celky v znení neskorších predpisov na všetky obce bez rozdielu. Malé obecné úrady zabezpečujú túto kompetenciu prevažne s veľkými finančnými problémami a preto využívajú ust. § 20 zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení a zlučujú svoje stavebné úrady s inými, aby dokázali finančne pokryť agendu svojej stavebnej kompetencie.

V Českej republike zákonodarca vzal v úvahu náročnosť zabezpečenia stavebných kompetencií obcami. Zákom č. 314/2002 Sb. o stanovení obcí s povereným obecným úradom a stanovení obcí s rozšírenou pôsobnosťou došlo v ČR pre účely vykonávania stavebných kompetencií k rozdeleniu obcí na tri kategórie obcí. Stavebné kompetencie vykonávajú obce II.kategórie (s povereným obecným úradom) a obce III. kategórie (s rozšírenou pôsobnosťou).

Analýzou počtov stavebných úradov v Nitrianskom a Pardubickom kraji a dotáciami štátov (SR a ČR) na jednotlivý stavebný úrad v príslušnom štáte, boli zistené výrazné rozdiely medzi dotáciami SR a ČR na kompetencie stavebných úradov v Nitrianskom a Pardubickom kraji. Z uvedeného vyvodzujeme záver, že stavebné úrady na Slovensku sú dotované štátom na výkon stavebného poriadku približne 4x menej ako v Českej republike. Preto by komunálna reforma na Slovensku mala jednoznačne pokračovať jednak v znížení počtu obcí (v súčasnosti je ich 2 927) a jednak v zvýšení štátneho príspevku na vykonávanie stavebných kompetencií stavebnými úradmi.

Podakovanie

Autori ďakujú za finančnú podporu Grantovej agentúry VEGA 1/0190/17 .

Použitá literatúra

BÁČIK, Vladimír. 2019. *Obce Slovenskej republiky*. Bratislava: Prírodovedecká fakulta UK. [online]. [cit. 2019-03-08]. Dostupné na internete: <http://www.sodbtn.sk/obce/index.php>

FANDEL, Peter – MARIŠOVÁ, Eleonóra et al. 2018. *Effect of decentralisation policies in public administration on efficiency of local governments in Central Europe – the case of Czech republic and Slovakia*. Florence, Italy: 5th INTERNATIONAL MULTIDISCIPLINARY SCIENTIFIC CONFERENCE ON SOCIAL SCIENCES AND ARTS SGEM 2018. 560 p. ISBN 978-619-7408-67-6

HVIŠČ, Ondrej. 2017. Komunálna reforma a princípy reformy verejnej správy. Košice: UPJŠ. [online]. [cit. 2019-03-08]. Dostupné na internete: <https://www.law.muni.cz/sborniky/Days-of-public-law/files/pdf/sprava/Hvisc.pdf>

KLIMOVSKÝ, Daniel. 2010. *Samosprávy v EÚ Česká republika*. Územná samospráva. s 32-37.

KLIMOVSKÝ, Daniel ⁵. 2014. Financovanie obcí v podmienkach Slovenskej republiky. Denník Verejná správa. [online]. [cit. 2019-03-08]. Dostupné na internete: <http://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6635344>

ČERNĚNKO, Tomáš et al. 2017. Skrytý podklad v samospráve – Alternatívne možnosti sústredenia výkonu správy v samosprávach. [online]. [cit. 2019-03-08]. Dostupné na internete: <http://www.finance.gov.sk/Default.aspx?CatID=11457>

MINISTERSTVO VNÚTRA SLOVENSKEJ REPUBLIKY [MVSР]. 2018. Prehľad spoločných stavebných úradov v evidencií Ministerstva vnútra SR k 30. 9. 2018. Dostupné na internete: <https://www.minv.sk/?spolocne-obecne-urady>

SEDLÁČEK, Jan. 2015. Rozdělení obcí dle rozsahu přenesené působnosti. SDRUŽENÍ MÍSTNÍCH SAMOSPRÁV. [online]. [cit. 2019-03-08]. Dostupné na internete: <http://www.rokvobci.cz/zpravy-redaktoru/detail/692-rozdeleni-obci-dle-rozsahu-prenesene--pusobnosti/>

ŠTATISTICKÝ ÚRAD SR. 2019. http://statdat.statistics.sk/cognosext/cgi-bin/cognos.cgi?b_action=xts.run&m=portal/cc.xts&gohome=

STATNISPRAVA CZ. 2019. Stavební úřady městských úřadů. [online]. [cit. 2019-04-04]. Dostupné na internete: <https://www.statnisprava.cz/rstsp/ciselniky.nsf/i/d0061>

ŠAFRÁNKOVÁ, Jana Marie – ŠIKÝŘ, Martin. 2019. *PRINCIPLES OF PEOPLE MANAGEMENT IN PUBLIC ADMINISTRATION*. Praha: Vysoká škola regionálního rozvoje a Bankovní institut – AMBIS

MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. 2019. Srovnání kraje s Českou republikou. [online]. [cit. 2019-03-08]. Dostupné na internete: <http://www.risy.cz/cs/krajske-ris/pardubicky-kraj/kraj/>

MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY [MVČR]. 2019. Příspěvek na výkon státní správy. [online]. [cit. 2019-03-08]. Dostupné na internete: <https://www.mvcr.cz/clanek/prispevek-na-vykon-statni-spravy-prispevek-na-vykon-statni-spravy.aspx>

MĚSTA A OBCE ONLINE – MOOL. 2019. Úřední deska a weby měst a obcí. Kraje ČR. [online]. [cit. 2019-03-08]. Dostupné na internete: <http://mesta.obce.cz/>

Zákon č. 369/1990 Zb. Zákon o obecním zřízení v platném znění

Zákon č. 128/2000 Sb. Zákon o obcích v platném znění

Zákon č. 50/1976 Zb. Stavební zákon v platném znění

Zákon č. 183/2006 Sb. Stavební zákon v platném znění

Zákon č. 416/2001 Z. z. Zákon o přechodu některých působností z orgánů státní správy na obce a vyšší územní celky v platném znění

Zákon č. 314/2002 Sb. Zákon o stanovení obcí s pověřeným obecním úřadem a stanovení obcí s rozšířenou působností v platném znění .